

Advokatska/Odvjetnička komora
Federacije Bosne i Hercegovine

**VODIČ ZA ADVOKATE/ODVJETNIKE O
SPRJEČAVANJU PRANJA NOVCA I BORBI PROTIV
FINANCIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI**

Sarajevo, 2025

Sadržaj

1. Uvod	4
2. Svrha Vodiča.....	5
3. Koncept pranja novca.....	5
3.1. Predikatni prekršaj	6
3.2. Faze pranja novca:	6
4. Koncept finansiranja terorističkih aktivnosti i finansiranja ilegalnih organizacija.....	7
5. Lica koja obavljaju profesionalnu djelatnost (DNFBP)	8
6. Relevantno zakonodavstvo.....	8
7. Nadzorni organi za advokate i advokatske kancelarije	9
8. Finansijsko obavještajno odjeljenje (FOO).....	9
9. Međunarodne organizacije	10
10. Obaveze i dužnosti advokata	11
10.1. Identifikacija, procjena i razumijevanje rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.....	11
10.2. Identifikacija i procjena rizika.....	12
10.3. Moderne tehnike.....	13
10.4. Smanjenje rizika.....	14
10.5. Uspostavljanje internih politika, kontrola i procedura za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.....	14
11. Koncept identifikacije i praćenja (Due Diligence)	15
11.1. Mjere procjene klijenata.....	15
11.2. Pojačane mjere identifikacije i praćenja.....	18
11.3. Pojednostavljene mjere identifikacije i praćenja.....	20
11.4. Stalno praćenje tokom poslovnog odnosa	21

11.5. Identifikacija klijenata preko trećih lica	22
12. Angažman službenika za usklađenost (ovlašteno lice).....	22
12.1. Zadaci ovlaštenog lica	23
12.2. Ostale obaveze	23
13. Indikatori koji se odnose na advokate.....	24
14. Izvještaji o sumnjivim transakcijama	25
14.2. Odgovornost za izvještavanje	27
14.3. Vrijeme izvještavanja	27
14.4. Rukovanje transakcijama nakon podnošenja izvještaja o sumnjivoj transakciji	27
15. Zahtjevi za nove tehnike	28
16. Vođenje evidencije	28
16.1. Period vođenja evidencije	29
16.2. Omogućavanje informacija i zapisa	29
17. Obuka i podizanje svijesti	29
18. Ciljane finansijske sankcije	30
Ciljane finansijske sankcije (TFS) – Obaveze advokata.....	30
1. Uvod.....	30
2. Izvori koje advokati moraju koristiti	31
3. Obaveze advokata u vezi TFS	31
4. Veza sa AML obavezama.....	31
5. Praktični primjeri	32
6. Izvještavanje	32
19. Gdje dobiti pomoć ili dodatne informacije	33

1. Uvod

Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti¹ uređuje mjere, radnje i postupke za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u Bosni i Hercegovini. Zakon obavezuje subjekte iz finansijskog i nefinansijskog sektora da provode odgovarajuće mjere utemeljene na procjeni rizika. Usklađen je sa relevantnim direktivama i uredbama Evropske unije, s ciljem jačanja integriteta i sigurnosti finansijskog sistema. Posebna pažnja posvećena je obaveznom identifikovanju i praćenju klijenata, vođenju evidencija i prijavljivanju sumnjivih aktivnosti. Pored finansijskih institucija, zakon jasno definiše i obaveze notara, advokata i trgovaca nekretninama.

Novi Zakon propisuje da su notari, advokati i trgovci nekretninama obveznici provođenja mjera za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma. Advokati imaju obavezu primjenjivati mjere kada učestvuju u finansijskim transakcijama, prometu nekretninama, osnivanju pravnih lica ili upravljanju imovinom u ime klijenata. Obveznici moraju izraditi vlastitu procjenu rizika koja uključuje faktore vezane za klijente, države, proizvode, usluge i kanale dostave. Takođe su dužni izraditi interne politike i procedure za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma. Pri sklapanju poslova, notari i advokati moraju utvrditi identitet klijenta i stvarnog vlasnika, te provjeriti svrhu i prirodu poslovnog odnosa. Ako nisu u mogućnosti utvrditi identitet ili imaju sumnje, dužni su odbiti pružanje usluga i prijaviti sumnjivu transakciju. Svi obveznici su dužni imenovati ovlašteno lice i njegovog zamjenika za SPN/FT obaveze. Obveznici moraju voditi evidencije i čuvati podatke najmanje pet godina. Takođe moraju vršiti redovnu edukaciju zaposlenih o obavezama iz zakona. Prilikom transakcija iznad 30.000 KM, ili prijenosa novca iznad 2.000 KM, mjere identifikacije su obavezne bez obzira na prirodu odnosa. Sumnjive transakcije moraju odmah biti prijavljene Finansijsko-obavještajnom odjelu. Postoje olakšice samo za situacije kada advokati zastupaju klijente isključivo u postupcima pred sudovima ili administrativnim organima. Na kraju, obveznici moraju uskladiti svoje postupanje sa procjenom nacionalnih rizika koju izrađuje stalno koordinaciono tijelo.

Očekuje se da primjena ovog Zakona značajno unaprijedi sposobnost države da otkrije i spriječi pranje novca i finansiranje terorizma. Povećat će se transparentnost finansijskih i nefinansijskih transakcija i smanjiti mogućnosti zloupotrebe profesionalnih usluga. Implementacija Zakona trebala bi poboljšati međunarodni rejting Bosne i Hercegovine u pogledu usklađenosti sa FATF standardima. Ojačaće se povjerenje domaćih i stranih investitora u pravni i finansijski sistem

¹ Službeni glasnik BiH broj:13/24

zemlje. Dugoročno, Zakon će doprinijeti stabilnosti, sigurnosti i održivom ekonomskom razvoju Bosne i Hercegovine.

Svrha vodiča je da jasno i praktično objasni kako advokati mogu ispuniti svoje obaveze u skladu sa Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Vodič pruža konkretne upute za identifikaciju i verifikaciju klijenata, procjenu rizika, praćenje transakcija i prijavljivanje sumnjivih aktivnosti. Cilj je povećati razumijevanje zakonskih zahtjeva i omogućiti obveznicima da ih dosljedno primjenjuju u svakodnevnom radu. Vodič takođe olakšava primjenu principa procjene rizika na način prilagođen veličini i prirodi poslovanja ovih profesija. Kroz praktične primjere i smjernice, vodič doprinosi jačanju prevencije zloupotreba pravnih i nekretninskih usluga za potrebe pranja novca i finansiranja terorizma.

2. Svrha Vodiča

Ovaj Vodič namjenjen je za advokate, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva koji su obveznici Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti² (u daljem tekstu Zakon) a ima za cilj:

1. Osigurati poštivanje Zakona i propisa donesenih na osnovu njega;
2. Zaštititi advokate od korištenja njihovih advokatskih kancelarija za krivična djela pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
3. Identifikovati osnovne dužnosti i obaveze advokata u skladu sa Zakonom i propisima donesenim na osnovu njega;
4. Ilustrirati modalitete izveštavanja i mehanizam za prijavljivanje sumnjivih transakcija ili sumnjivih aktivnosti;
5. Promovisati i štititi kredibilitet i integritet finansijskog sistema države; i
6. Objasniti metode za identifikaciju, procjenu i ublažavanje rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti .

Ovaj Vodič, kao i uputstva i smjernice sadržane u njemu, nemaju za cilj stvaranje bilo kakvih drugih novih zakonskih obaveza, ali su pripremljeni da ilustruju i razjasne obaveze i zahtjeve propisane Zakonom i podzakonskim aktima.

3. Koncept pranja novca

Veliki broj kriminalnih radnji ima za cilj sticanje dobiti za pojedinca ili grupu pojedinaca koji počine djelo. Pranje novca bavi se imovinskom koristi stečenom kriminalom s ciljem prikrivanja

²² Službeni glasnik BiH broj:13/24

ili prikrivanja njihovog nezakonitog porijekla. Kada kriminalna aktivnost generiše veliku zaradu, najvažnija briga za počinioca ovih aktivnosti je da pronade način da kontroliše sredstva i profit, bez skretanja pažnje na svoje aktivnosti. Kriminalci to čine tako što prikrivaju pravo porijeklo, mijenjaju oblik ili prenose novac na mjesta gdje je manje vjerovatno da će privući pažnju.

„Pod pranjem novca u smislu Zakona smatra se:

- a) zamjena ili prijenos imovine, kada se zna da je imovina stečena kriminalnim aktivnostima ili učešćem u takvoj aktivnosti, a s ciljem prikrivanja ili zataškavanja nezakonitog porijekla imovine ili pružanja pomoći nekom licu koje je umiješano u takve aktivnosti radi izbjegavanja pravnih posljedica počinjenih radnji tog lica;
- b) prikrivanje ili zataškavanje prave prirode, izvora, mjesta porijekla, raspolaganja, kretanja, prava povezanih sa vlasništvom ili vlasništva nad imovinom kada se zna da je ta imovina stečena kriminalnim aktivnostima ili činom učešća u takvim aktivnostima;
- c) sticanje, posjedovanje ili korištenje imovine ako se zna u vrijeme prijema da je ta imovina stečena kriminalnom aktivnošću ili učešćem u takvoj aktivnosti;
- d) učešće, udruživanje radi izvršenja, pokušaj izvršenja, pomaganje, podsticanje, olakšavanja i davanja savjeta pri izvršenju bilo koje od navedenih radnji u tač. a), b) i c) ovog stava.“³

3.1. Predikatni prekršaj

Zakon definiše predikatno djelo kao "krivično djelo čijim počinjenjem je pribavljena imovinska korist koja može biti predmet krivičnog djela pranja novca”.

Pranjem novca smatrat će se i kada su radnje, kojima je stečena imovina koja je predmet pranja novca, izvršene na teritoriji druge države.

3.2. Faze pranja novca:

Proces pranja novca najčešće se odvija u tri ključne faze:

1. Plasman.
2. Prikrivanje i maskiranje.
3. Integracija.

Jednostavan opis ovih faza je dat u nastavku:

1. **Plasman:** Upotreba nedozvoljenih sredstava nakon podjele na male iznose u legalnim investicionim projektima. Perač novca nezakonito stečenu imovinu plasira u službene finansijske i bankarske institucije na način koji ne skreće pažnju. Plasman se odvija

³ Čl. 3. st. (1) Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Službeni glasnik BiH broj:13/24

deponovanjem prljavog novca u bankama ili finansijskim institucijama, mjenjanjem deviza, podjelom sredstava na male iznose i njihovim deponovanjem u bankama, plaćanjem legalnih kredita pomoću opranih sredstava ili fizičkim prekograničnim transportom gotovine.

2. **Prikrivanje:** Ova faza ima za cilj prikriti nezakonito porijeklo sredstava položenih u bankama i držati sumnje podalje od njihovog nezakonitog izvora kako bi se otežalo njihovo praćenje, na primjer putem transfera među računima ili povezivanja sredstava preko skupa računa u različitim dijelovima svijeta, prijenosa novca iz institucije u drugu ili na više računa u istoj instituciji, ulaganjem sredstava životnog osiguranja u dionice ili zamjenama sredstava za životno osiguranje ili proizvodima za osiguranje života, čekovi, ulaganja u nekretnine i druge legitimne poslove ili korištenje fiktivnih kompanija za skrivanje krajnjeg stvarnog vlasnika ili imovine.
3. **Integracija:** Ova faza ima za cilj da ubrizgava, legitimiše i integriše oprana sredstva u nacionalnu ili međunarodnu ekonomiju, u vidu direktnih investicija u nekretnine ili druga dobra kao što su antikviteti i vredni predmeti ili sticanje udela u kompanijama ili njihovo ulaganje na berzi, itd.

4. Koncept finansiranja terorističkih aktivnosti i finansiranja ilegalnih organizacija

Pod finansiranjem terorističkih aktivnosti u smislu Zakona smatra se:

- a) osiguravanje ili prikupljanje novčanih sredstava ili druge imovine, bez obzira da li potiče iz legalnih ili nelegalnih izvora, na bilo koji način, direktno ili indirektno, s namjerom da bude upotrijebljena ili sa znanjem da će biti upotrijebljena, u potpunosti ili djelimično, od strane terorista ili terorističke organizacije u bilo koju svrhu, što uključuje i počinjenje terorističkog krivičnog djela, ili od strane lica koje finansiraju terorizam u skladu sa krivičnim zakonodavstvom u BiH;
- b) pokušaj, saučesništvo, podstrekavanje, pomaganje, organiziranje ili usmjeravanje drugih u aktivnostima iz tačke a) ovog stava, bez obzira da li je teroristički akt izvršen i da li je imovina korištena za izvršavanje terorističkog akta.

Teroristički akt u smislu Zakona podrazumjeva radnje predviđene krivičnim zakonodavstvom u BiH.

Izrazom terorista Zakon označava svako fizičko lice koje:

- a) izvrši, ili pokuša da izvrši, teroristički akt bilo kakvim sredstvom, neposredno ili posredno, nezakonito i s predumišljajem;
- b) učestvuje kao saučesnik u terorističkom aktu;
- c) organizuje ili podstiče druge na izvršenje terorističkog akata; ili

- d) doprinosi tome da grupa lica koja deluju sa zajedničkim ciljem izvrši teroristički akt, a taj doprinos pruža svjesno, radi pomaganja u izvršenju terorističkog akta ili uz svijest o namjeri te grupe da izvrši teroristički akt.

Teroristička organizacija u smislu Zakona označava svaku grupu terorista koja:

- a) izvrši ili pokuša da izvrši teroristički akt bilo kakvim sredstvom, neposredno ili posredno, nezakonito i s predumišljajem;
- b) učestvuje kao saučesnik u terorističkom aktu;
- c) organizuje ili podstiče druge da izvrše teroristički akt; ili
- d) doprinosi tome da grupa lica koja ima zajednički cilj izvrši teroristički akt.⁴

5. Lica koja obavljaju profesionalnu djelatnost (DNFBP)

U skladu sa odredbom člana 5. stav (o) Zakona pod „licima koja obavljaju profesionalne djelatnosti smatraju se:

- 1) privredno društvo za reviziju;
- 2) privredna društva i preduzetnici registrovani za pružanje knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga;
- 3) poreski savjetnik te sva ostala lica koje se obvežu da će direktno ili s pomoću drugih lica s kojima su ta ostala lica povezana pružati materijalnu pomoć, podršku ili savjete o poreznim pitanjima kao glavnu poslovnu djelatnost ili profesionalnu aktivnost;
- 4) notar, **advokat i advokatsko društvo**, ako učestvuju, bilo da djeluju u ime svog klijenta bilo za svog klijenta, u bilo kojoj vrsti finansijskih transakcija ili transakcija koje uključuju nekretnine ili pružaju pomoć u planiranju ili provođenju transakcija za svoje klijente u vezi sa:
 1. kupovinom ili prodajom nekretnina ili poslovnih subjekata;
 2. upravljanjem novcem, vrijednosnim papirima ili drugom imovinom klijenta;
 3. otvaranjem ili vođenjem računa kod banke što uključuje bankarske račune, štedne uloge ili račune za poslovanje sa papirima/hartijama od vrijednosti;
 4. prikupljanjem sredstava neophodnih za osnivanje, obavljanje djelatnosti i upravljanje privrednim društvima;
 5. osnivanjem, poslovanjem ili upravljanjem privrednim društvom, upravljanjem trustovima, zakladama ili sličnim strukturama;

6. Relevantno zakonodavstvo

1. Zakon o sprečavanju pranja novca i finasiranja terorističkih aktivnosti („Sl. glasnik BiH broj:13/24);

⁴ Čl. 3. st. (3) Zakona o sprečavanju pranja novca i finasiranja terorističkih aktivnosti, Službeni glasnik BiH broj:13/24

2. Zakon o državnoj agenciji za istrage i zaštitu ("Sl. glasnik BiH", br. 27/2004, 63/2004, 35/2005, 49/2009 i 40/2012);
3. Pravilnik o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, (Sl. glasnik BiH, broj 41/15 i 24/23).⁵

7. Nadzorni organi za advokate i advokatske kancelarije

Članom 93. stav (1) tačka m) Zakona propisano je da nadzor nad radom advokata i advokatskih društava prilikom obavljanja poslova iz člana 5. stav (1) tačka o) alineja 4) Zakona obavljaju Advokatska komora Republike Srpske i Advokatska komora Federacije Bosne i Hercegovine. Nadzor nad advokatima i advokatskim društvima iz Brčko Distrikta BiH vršit će advokatske komore entiteta u kojima su upisani.

8. Finansijsko obavještajno odjeljenje (FOO)

U skladu sa čl. 62. i 63. Zakona Finansijsko obavještajni odjel (FOO) obavlja poslove koji se odnose na sprečavanje, analiziranje, istraživanje i otkrivanje i borbu protiv pranja novca, povezanih predikatnih krivičnih djela i finansiranja terorističkih aktivnosti, promoviranje saradnje između nadležnih organa BiH, FBiH, RS-a i BDBiH u oblasti sprečavanja pranja novca, povezanih predikatnih krivičnih djela, finansiranja terorističkih aktivnosti i finansiranja širenja oružja za masovno uništenje, kao i na promoviranje saradnje i razmjene informacija s nadležnim organima drugih država i međunarodnih organizacija zaduženih za sprečavanje pranja novca, povezanih predikatnih krivičnih djela i finansiranja terorističkih aktivnosti, u skladu s odredbama Zakona o Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, ovog i drugih zakona, obavlja FOO.

FOO je centralna finansijsko - obavještajna jedinica koja prima, sakuplja, evidentira, analizira, istražuje i prosljeđuje rezultate analiza i/ili istraga, podatke, informacije i dokumentaciju vezane za pranje novca, povezana predikatna krivična djela i finansiranje terorističkih aktivnosti i koja je, u skladu s odredbama Zakona o Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, uspostavljena kao osnovna organizaciona jedinica u sastavu Državne agencije za istrage i zaštitu.

FOO, u skladu sa stavom (1) ovog člana, samostalno i operativno nezavisno obavlja poslove propisane ovim Zakonom u okviru čega:

- a) slobodno ispunjava svoje funkcije, uključujući samostalno odlučivanje u vezi sa primanjem, sakupljanjem, evidentiranjem, analiziranjem i prosljeđivanjem rezultata svojih analiza, istraga i specifičnih informacija, podataka i dokumentacije nadležnim

⁵ U vrijeme izrade ovog dokumenta novi Pravilnik o provođenju Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti još nije bio donesen.

- organima u BiH i nadležnim organima drugih država i međunarodnih organizacija zaduženim za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- b) ima odvojene ključne funkcije od funkcija koje obavljaju druge organizacione jedinice Državne agencije za istrage i zaštitu, uključujući i ograničavanje pristupa podacima i informacijama smještenim u AMLS-u;
 - c) za obavljanje poslova propisanih ovim zakonom FOO-u se u okviru Državne agencije za istrage i zaštitu osiguravaju odgovarajući kadrovski kapaciteti, informatička i tehnička opremljenost;
 - d) kada je potrebno FOO-u se za obavljanje poslova propisanih ovim zakonom pruža podrška od strane drugih organizacionih jedinica Državne agencije za istrage i zaštitu;
 - e) obavlja poslove propisane ovim Zakonom bez neprimjerenog političkog uticaja ili uticaja privatnog sektora ili ometanja od istih.

U okviru analitičke funkcije, FOO koristi podatke, informacije i dokumentaciju primljenu i prikupljenu u skladu sa ovim zakonom za:

- a) obavljanje operativne analize koja je usmjerena na individualne slučajeve i posebne ciljeve, konkretne aktivnosti ili transakcije, ili na odgovarajuće odabrane informacije ovisno o vrsti i obimu primljene prijave i očekivanoj upotrebi informacija nakon distribucije radi utvrđivanja veza sa pranjem novca, povezanim predikatnim krivičnim djelima i finansiranjem terorističkih aktivnosti;
- b) obavljanje strateških analiza usmjerenih na određivanje tipologija, pojavnih oblika, trendova i ustaljenih načina u pogledu pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

9. Međunarodne organizacije

Mnoge međunarodne organizacije se suočavaju i bore protiv zločina pranja novca, finansiranja terorističkih aktivnosti i širenja oružja za masovno uništenje. To uključuje:

- Radna grupa za finansijsku akciju (FATF).
- Međunarodni monetarni fond (MMF)
- Međunarodna organizacija kriminalne policije (Interpol).
- Komitet eksperata za evaluaciju mjera za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti - (MONEYVAL).
- Ujedinjene nacije (UN).

BiH je član ili strana mnogih od ovih organizacija, a njihovi zahtjevi i preporuke su pokriveni ključnim aspektima Nacionalnog okvira za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti .

10. Obaveze i dužnosti advokata

DNFBP (advokati) treba da implementiraju sve odredbe i obaveze propisane Zakonom. Takve obaveze uključuju:

1. Identifikovanje, procjena i razumjevanje rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ;
2. Uspostavljanje odgovarajućih politika i kontrola za ublažavanje i obuzdavanje rizika;
3. Poduzimanje mjera due diligence-a;
4. Imenovanje službenika za usklađenost;
5. Prijavljivanje sumnjivih transakcija;
6. Zahtjevi za modernu tehniku;
7. Vođenje evidencije;
8. Obuka i podizanje svijesti;
9. Ciljane finansijske sankcije.

10.1. Identifikacija, procjena i razumijevanje rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti

Advokati treba da identifikuju, procjene i dokumentuju rizike od pranja novca, pod uslovom da se procjena rizika i relevantne informacije ažuriraju na periodičnoj osnovi.

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva takođe treba da dostave izveštaj o procjeni rizika i relevantne informacije nadzornom organu – Advokatskoj/Odvjetničkoj komori FBiH – na zahtjev. Proces procjene rizika mora biti srazmjeran prirodi i veličini poslovanja advokata, zajedničke advokatske kancelarije i advokatskog društva.

Procjena rizika pomaže advokatima da raspodijele resurse na efikasan i djelotvoran način, identifikuju nedostatke i mogućnosti za poboljšanje svojih politika, kontrola i procedura u vezi sa suzbijanjem pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, donose informirane administrativne odluke o njihovoj toleranciji na rizik i usvoje i implementiraju mjere i strategije za ublažavanje rizika.

Koraci uključeni u proces procjene rizika su da se identifikuju inherentni rizici sa kojima se suočava advokatska firma, organizacija ili advokat i da se identifikuje kako da se takvi rizici efikasno ublaže kroz njihove interne politike, kontrole i procedure.

Važan korak prije procjene rizika je da budete svjesni da su rizici od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ili visoki ili niski. U slučaju visokih rizika, moraju se primijeniti pojačane

mjere srazmjerne rizicima za njihovo ublažavanje. U slučaju niskih rizika, advokat može preduzeti palijativne mere za upravljanje i ublažavanje rizika. Advokat, međutim, ne smije preduzimati palijativne mjere ako postoji sumnja na pranje novca.

10.2. Identifikacija i procjena rizika

U identifikaciji i procjeni rizika od pranja novca, advokati treba da identifikuju, procijene i razumiju rizike koji su inherentni u oblasti pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u svim svojim aktivnostima, a fokusiraju se na:

- Faktore rizika specifične za kupca;
- Faktore rizika koji proizlaze iz država ili geografskih područja u kojima klijenti obavljaju svoje poslovanje ili koji su izvor ili krajnja destinacija transakcije;
- Rizike povezane sa prirodom proizvoda, usluga, operacija i kanala njihove isporuke.

U procjeni inherentnih rizika, advokati bi trebali napraviti popis klijenata i usluga koje se isporučuju takvim klijentima, te zemalja i područja u kojima klijenti posluju. Rizici se često javljaju kao kombinacija faktora rizika.

Advokati mogu formulirati scenarije rizika za takve faktore, procijeniti vjerovatnoću njihovog nastanka, izmjeriti uticaj na pojavu takvog scenarija. Vjerovatnoća se može procijeniti na osnovu toga koliko puta se rizik može pojaviti u godini, ili se uticaj može procijeniti na osnovu ugleda klijenta i finansijskih efekata koji nastaju ako se scenario zaista dogodi.

Na osnovu identifikovanih inherentnih rizika, advokat može procijeniti da li su primjenjive mjere za smanjenje rizika efikasne, ako postoje preostali rizici. U slučaju preostalih rizika koji su izvan okvira unaprijed određenih rizika, potrebno je uspostaviti dalje kontrole.

10.2.1. Rizici specifični za klijente

Faktori rizika klijenta odnose se na vrste ili kategorije klijenata kojima advokati pružaju usluge. Posebna kategorija klijenta ili poslovnih odnosa predstavlja rizike koje treba uzeti u obzir pri procjeni ukupnog nivoa inherentnog rizika klijenata.

Kada identifikuju određene kategorije klijenata kao visokorizične po prirodi, advokati bi trebalo da uzmu u obzir rezultate sektorske ili lokalne procjene rizika, pored informacija iz zvaničnih izvora uključujući Nacionalnu procjenu rizika (NRA), FATF i MONEYVAL.

Evo nekoliko primjera visokog rizika:

1. Komercijalni odnosi u neobičnim okolnostima.
2. Klijenti koji nemaju prebivalište u državi.

3. Pravna lica ili aranžmani koji djeluju kao sredstva za sticanje imovine.
4. Kompanije koje imaju nominalne dioničare ili dionice na donosioca.

10.2.2. Rizici povezani s prirodom proizvoda, usluga ili operacija i njihovim kanalima isporuke

Kada procjenjuju rizike koji su svojstveni pranju novca i finansiranju terorističkih aktivnosti u vezi sa uslugom, advokati bi trebalo da procjene svoje različite usluge za koje je veća vjerovatnoća da će se koristiti u pranju novca i finansiranju terorističkih aktivnosti. Advokati takođe treba da procjene inherentne rizike od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti usled zloupotrebe usluga od strane klijenata, uzimajući u obzir niz faktora kao što su lako zadržavanje i prenos vrednosti ili njena složenost i transparentnost.

10.2.3. Rizici povezani sa zemljama i geografskim područjima i kanalima isporuke

Advokati mogu biti izloženi geografskim rizicima pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti iz lokalnih izvora i preko granica. Ovi rizici proizlaze iz:

1. Područja ili lokacije na kojima advokat ili advokatska firma ima kancelarije ili filijale;
2. Područja ili lokacije na kojima klijenti imaju prebivalište ili vode svoje poslovanje.

Što se tiče geografskih rizika, advokati mogu dobiti informacije od FOO o visokorizičnim jurisdikcijama i nadležnostima pod pojačanim nadzorom.

Prilikom procjene rizika povezanih sa kanalima isporuke, advokat treba da obrati posebnu pažnju na one kanale koji se opiru ili pokušavaju da ne otkriju svoj identitet. Ovi kanali uključuju, bez ograničenja, indirektno komunikacijske kanale, posebno u slučajevima kada ne postoje garancije kao što su sredstva elektronske identifikacije - kao što su internet, telefon ili druge komunikacijske tehnologije ili usluge na daljinu ili korištenje trećih strana, posrednika, agenata ili distributera ili korištenje plaćanja treće strane.

10.3. Moderne tehnike

Advokat treba da bude upoznat sa najnovijim tehnikama koje se koriste u pranju novca i finansiranju terorističkih aktivnosti, posebno kada identifikuje i procjenjuje rizike koji bi mogli nastati razvojem novih proizvoda i nove profesionalne prakse, uključujući nova sredstva pružanja usluga i korištenje novih tehnika ili tehnika u razvoju za nove ili već postojeće proizvode.

Prije lansiranja ili upotrebe proizvoda, praksi ili tehnologija, advokati treba da preduzmu odgovarajuće mjere za upravljanje i ublažavanje bilo kakvih specifičnih rizika.

10.4. Smanjenje rizika

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva treba da nastoje da smanje identifikovane rizike, uzimajući u obzir sve rizike identifikovane na nacionalnom nivou i rezultate njihove procjene, kroz:

1. Uspostavljanje internih politika, kontrola i procedura koje su srazmjerne prirodi i veličini poslovanja advokata, zajedničke advokatske kancelarije i advokatskog društva i odobrene od strane najvišeg menadžmenta, kako bi im se omogućilo da upravljaju identifikovanim rizicima i prate njihovu implementaciju i unaprede ih, gde je to potrebno.
2. Poduzimanje pojačanih mjera dužne pažnje za upravljanje visokim rizicima nakon što se otkriju. To uključuje:
 - Dobiti dodatne informacije i provjeriti iste, uključujući informacije o kupcu, stvarnom vlasniku ili svrsi poslovnog odnosa ili razlozima za rad.
 - Da sistematičnije ažuriraju informacije o klijentima i stvarnim vlasnicima.
 - Poduzeti razumne mjere za identifikaciju porijekla sredstava korisnika i stvarnog vlasnika.
 - Povećati nivo i stepen stalnog praćenja poslovnog odnosa i provjeriti poslovanje kako bi se utvrdilo da li izgledaju normalno ili sumnjivo.
 - Da dobije saglasnost najvišeg menadžmenta pre uspostavljanja bilo kakvog poslovnog odnosa sa klijentom.

Nakon procjene rizika i na osnovu rezultata procjene, advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva treba da razviju i sprovedu interne politike, kontrole i procedure za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti (SPN/FT) koje identifikuju odgovarajući nivo i vrstu mera za efikasno i efektivno upravljanje i ublažavanje takvih rizika. Oni takođe treba da nadgledaju sprovođenje takvih politika, kontrola i procedura i da ih unaprijede, gde je to potrebno.

10.5. Uspostavljanje internih politika, kontrola i procedura za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva treba da razviju interne politike, kontrole i procedure u oblasti SPN/FT koje su srazmjerne rizicima, prirodi, veličini i složenostima sa kojima se mogu suočiti. Treba ih stalno ažurirati.

Navedeno se mora primjeniti i na sva zavisna društva u kojima advokatske firme imaju većinsko učešće, te mora biti objavljeno i saopšteno svim zaposlenima. Politike i procedure posebno uključuju:

1. Due diligence klijenta i upravljanje rizicima poslovnih odnosa.
2. Procedure prijavljivanja sumnjivih transakcija.
3. Odgovarajući aranžmani za upravljanje usklađenošću za prevenciju kriminala, uključujući imenovanje službenika za usklađenost.
4. Procedure verifikacije kako bi se osigurali visoki standardi stručnosti i podobnosti nakon zapošljavanja.
5. Organizovanje periodičnih radionica i programa u oblasti borbe protiv pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti radi jačanja kapaciteta osoblja za usklađenost i drugih zainteresovanih zaposlenih.

11. Koncept identifikacije i praćenja (Due Diligence)

Zakon definiše Due Diligence klijenta kao proces identifikacije ili provjere informacija o klijentu ili stvarnom vlasniku, bilo da je to fizičko ili pravno lice ili pravni aranžman, te o prirodi njegove djelatnosti i svrsi poslovnog odnosa i vlasničke strukture i kontrole nad istim.

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva treba da preduzmu mjere dužne pažnje o klijentima prije uspostavljanja ili održavanja bilo kakvog poslovnog odnosa ili obavljanja bilo koje transakcije. Ako se takve mjere ne mogu preduzeti, advokatima je zabranjeno uspostavljanje ili održavanje poslovnog odnosa ili obavljanje bilo koje transakcije, a izvještaj o sumnjivoj transakciji mora biti prosljeđen Finansijsko obavještajnom odjelu (FOO).

Identifikovanje i procjena rizika od pranja novca i preduzimanje razumnih i odgovarajućih mera dubinske analize klijenata i kontinuirano praćenje odnosa sa klijentima su od suštinskog značaja i delotvorni u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti .

U određenim slučajevima, advokati ne mogu da pristupe informacijama niti da adekvatno prate aktivnosti i transakcije svojih klijenata na stalnoj osnovi. Stoga je neophodno imati efikasne procedure due diligence.

11.1. Mjere procjene klijenata

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva treba da preduzmu mjere identifikacije i praćenja klijenta prilikom:

- a) uspostavljanja poslovnog odnosa s klijentom;
- b) obavljanja transakcije u iznosu 30.000 KM ili više bez obzira da li je transakcija obavljena u obliku jedne operacije ili više operacija koje se čine povezanima;
- c) obavljanja povremene transakcije koja predstavlja prijenos novčanih sredstava u iznosu od 2.000 KM ili više;

- d) postojanja sumnje u vjerodostojnost i adekvatnost prethodno dobivenih informacija o klijentu ili stvarnom vlasniku;
- e) postojanja sumnje na pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti bez obzira na iznos transakcije ili sredstava, bez obzira na sva moguća odstupanja, izuzeća ili pragove.

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva su dužni kontinuirano preduzimati mjere identifikacije i praćenja za sve postojeće klijente na osnovu materijalnosti i rizika, te provoditi postupak identifikacije i praćenja nad tim postojećim odnosima u odgovarajućim trenucima, uzimajući u obzir da li su i kada mjere identifikacije i praćenja prethodno realizovane, kao i adekvatnost dobijenih podataka.

Advokatima je zabranjeno:

1. Poslujete sa fiktivnim bankama u bilo kom obliku, bilo otvaranjem bankovnih računa ili primanjem sredstava ili depozita od njih.
2. Otvorite ili držite bankovne račune pod pretpostavljenim, lažnim ili izmišljenim imenom ili bankovnim računom sa brojevima.

Kao što je gore navedeno, due diligence je proces koji advokati moraju obavezno poštovati prije ili tokom uspostavljanja poslovnog odnosa ili otvaranja računa, ili prije izvođenja bilo koje transakcije za klijenta s kojim nemaju poslovni odnos. To se odvija kroz nekoliko procedura, uglavnom:

1. Provjera identiteta klijenta ili krajnjeg stvarnog vlasnika, bilo stalnog ili povremenog, fizičkog ili pravnog lica ili pravnog aranžmana, te da je bilo koja treća strana koja tvrdi da djeluje u ime kupca propisno ovlaštena da ga zastupa.
2. Da jasno razumije prirodu i cilj poslovnog odnosa sa klijentom, pod uslovom da je razuman i potkrijepljen pouzdanim informacijama, te da dobije relevantne informacije, gdje je to potrebno.
3. Razumjeti prirodu poslovanja klijenta, vlasničku strukturu i kontrolu nad klijentom.
4. Da se izvrši povećana dužna pažnja u odnosu na klijente visokog rizika.
5. Za provjeru pravnog statusa svih kupaca koji imaju krajnje vlasništvo ili kontrolu, ili koji obavljaju transakcije u njihovo ime prije početka poslovnog odnosa.

Advokati prilikom obavljanja mjera identifikacije i praćenja iz člana 11. Zakona prikuplja sljedeće podatke:

- a) za fizička lica: ime i prezime, prebivalište, dan, mjesec i godina rođenja, jedinstveni matični broj ili drugi lični identifikacioni broj klijenta, naziv i broj identifikacijske isprave, naziv i državu izdatelja, te državljanstvo;

- b) za fizičko lice kojem je namijenjena transakcija: ime i prezime, prebivalište, te podatak o jedinstvenom matičnom broju fizičkog lica ili drugi lični identifikacioni broj klijenta ako mu je taj podatak dostupan;
- c) za obrt i drugu samostalnu djelatnost:
 - 1) naziv, adresu sjedišta i jedinstveni identifikacijski broj obrta i lica koje obavlja drugu samostalnu djelatnost kada se u svrhu poslovanja obrta ili obavljanja druge samostalne djelatnosti uspostavlja poslovni odnos ili obavlja transakcija;
 - 2) naziv, adresa sjedišta obrta i lica koje obavlja drugu samostalnu djelatnost kojem je namijenjena transakcija, te jedinstveni identifikacijski broj obrta i lica koje obavlja drugu samostalnu djelatnost, samo ako mu je taj podatak dostupan;
- d) za pravno lice za koje se uspostavlja poslovni odnos ili obavlja transakcija, odnosno za pravno lice u čije se ime uspostavlja poslovni odnos ili obavlja transakcija: naziv, pravni oblik, adresu sjedišta i jedinstveni identifikacijski broj pravnog lica;
- e) za pravno lice kojem je namijenjena transakcija advokat pribavlja podatke o nazivu i adresi sjedišta tog pravnog lica, te podatak o jedinstvenom identifikacijskom broju pravnog lica ako mu je taj podatak dostupan;
- f) za stvarnoga vlasnika klijenta: ime i prezime, država prebivališta, dan, mjesec i godina rođenja, državljanstvo/državljanstva i jedinstveni matični broj ili drugi lični identifikacioni broj klijenta ako je dostupan;
- g) podatke o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnoga odnosa, uključujući i informaciju o djelatnosti klijenta;
- h) datum i vrijeme uspostavljanja poslovnoga odnosa;
- i) datum i vrijeme pristupa sefu;
- j) datum i vrijeme provedbe transakcije, iznos i valutu u kojoj se obavlja transakcija, način provedbe transakcije, te svrhu/namjenu transakcije;
- k) o izvoru sredstava koja jesu ili će biti predmet poslovnoga odnosa;
- l) o izvoru sredstava koja jesu ili će biti predmet transakcije;
- m) prikuplja i druge podatke o sumnjivim transakcijama, sredstvima i licima koji su mu potrebni za obrazloženje razloga za sumnju na pranje novca ili finansiranje terorizma u skladu s članom 42. ovoga zakona.

Pod fizičkim licem podrazumijeva se:

- a) fizičko lice ili njegov zakonski zastupnik, obrtnik ili lice koje obavlja drugu samostalnu djelatnost, a koje uspostavlja poslovni odnos ili obavlja transakciju odnosno za koju se uspostavlja poslovni odnos ili obavlja transakcija;
- b) zakonski zastupnik i punomoćnik koji za pravno lice uspostavlja poslovni odnos ili obavlja transakciju;
- c) punomoćnik koji za klijenta uspostavlja poslovni odnos ili obavlja transakciju; i
- d) fizičko lice koje pristupa sefu.

Izuzetno, ako advokat nije u mogućnosti pribaviti podatak o jedinstvenom identifikacijskom broju fizičkog lica stranca kojemu nije izdat lični identifikacijski broj, dužan je pribaviti podatak o vrsti, broju, izdavatelju i državi identifikacijske isprave na osnovu koje je utvrdio i provjerio identitet tog fizičkog lica.

Osim podataka iz stava (1) ovoga člana, advokat pribavlja i ostale podatke u obimu u kojem su mu potrebni za procjenu rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u skladu s odredbama ovoga zakona i na temelju njega donesenih podzakonskih propisa.

11.2. Pojačane mjere identifikacije i praćenja

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva treba da preduzmu pojačane mjere dužne pažnje kako bi upravljali i ublažili rizike povezane sa klijentima i transakcijama visokog rizika.

11.2.1. Visokorizični kupci

Visokorizični klijenti su oni koji predstavljaju rizik, bilo zbog ličnih razloga, djelatnosti, poslovnog odnosa, prirode ili geografskog područja, kao što je klijent iz zemlje visokog rizika ili nerezident u zemlji koji nema ličnu kartu, ili klijent koji ima složenu strukturu, koji obavlja složene operacije ili ima nejasan ekonomski cilj, ili koji obavlja poslove koji zahtijevaju gotovinu, ili operacije sa nepoznatom trećom stranom.

Primjeri poboljšanih mjera dubinske analize klijenata su:

1. Dobiti dodatne informacije i provjeriti iste, uključujući informacije o kupcu, stvarnom vlasniku ili svrsi poslovnog odnosa ili razlozima transakcije.
2. Sistematičnije ažurirati sve informacije o klijentima i stvarnim vlasnicima.
3. Poduzeti razumne mjere za identifikaciju porijekla sredstava korisnika i stvarnog vlasnika.
4. Povećati nivo i stepen stalnog praćenja poslovnog odnosa i provjeriti poslovanje kako bi se utvrdilo da li izgledaju normalno ili sumnjivo.
5. Dobiti odobrenje najvišeg menadžmenta prije uspostavljanja bilo kakvog poslovnog odnosa s klijentom.
6. Prilikom preduzimanja ovakvih postupaka, advokati treba da obrate posebnu pažnju na razumnost dobijenih informacija i da ih procjene zbog mogućih nedosljednosti ili sukoba i neobičnih ili sumnjivih okolnosti.

11.2.2. Politički eksponirane osobe (PEP)

Zbog svoje potencijalne sposobnosti da utiču na vladine politike, određuju ishod odluka o javnom finansiranju ili nabavci ili dobiju pristup javnim fondovima, politički izložena lica (PEP) su klasifikovana kao visokorizične osobe iz perspektive SPN/FT. Zakon⁶ definiše PEP kao: "svako fizičko lice kojem je povjerena ili mu je bila povjerena istaknuta javna funkcija u prethodnih 12 mjeseci i uključuje domaće politički eksponirano lice i strano politički eksponirano lice";

⁶ Član 3. tač. r), s) i t) Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, Službeni glasnik BiH broj:13/24

Kao "domaće politički eksponirano lice" označeno je fizičko lice koje ima ili je imalo povjerenu istaknutu javnu funkciju u prethodnih 12 mjeseci, uključujući:

- 1) članove Predsjedništva BiH, predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH, ministre i zamjenike ministara i druge rukovodioce javnih institucija i agencija;
- 2) predsjednike, njihove zamjenike, predsjednike vlada, ministre i njihove zamjenike na nivou FBiH, RS, BDBiH i kantona, te gradonačelnike, odnosno načelnike općina;
- 3) izabrane predstavnike u zakonodavnim organima na nivou BiH, RS, FBiH, BDBiH i kantona;
- 4) članove predsjedništava političkih stranaka i upravljačkih tijela/organa političkih stranaka;
- 5) sudije ustavnih sudova BiH, FBiH i RS, i sudije vrhovnih sudova RS i FBiH, sudije Apelacionog suda BDBiH, sudije Suda BiH i članovi Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH;
- 6) glavnog tužioca i tužioce Tužilaštva BiH, glavnog tužioca i tužioce tužilaštava FBiH, RS, BDBiH i kantona;
- 7) članove Upravnog vijeća i guvernera Centralne banke BiH;
- 8) diplomatske predstavnike što uključuje ambasadore, konzule i otpravnike poslova;
- 9) članove Zajedničkog štaba Oružanih snaga BiH;
- 10) članove upravnih i nadzornih odbora i direktore preduzeća u većinskom vlasništvu države, entiteta, BDBiH, kantona, gradova i općina;
- 11) rukovodioce/direktore međunarodnih organizacija, njihove zamjenike i članove upravnih organa ili nosioce ekvivalentnih funkcija u međunarodnim organizacijama;

Kao "strano politički eksponirano lice" je fizičko lice koje ima ili je imalo povjerenu istaknutu javnu funkciju u prethodnih 12 mjeseci, uključujući:

- 1) šefove država, šefove vlada, ministre, njihove zamjenike i pomoćnike;
- 2) izabrane predstavnike u zakonodavnim organima;
- 3) sudije vrhovnog i ustavnog suda i drugih visokih sudskih ustanova čije odluke ne podliježu daljnjim žalbama, osim u izuzetnim okolnostima;
- 4) članove revizorskih sudova ili odbora središnjih banaka;
- 5) ambasadore, otpravnike poslova i visoko rangirane oficire u oružanim snagama;
- 6) članove administrativnih, upravljačkih ili nadzornih tijela poduzeća u vlasništvu države;
- 7) članove upravljačkih tijela/organa političkih partija;
- 8) rukovodioce/direktore organa međunarodnih organizacija, njihove zamjenike i članove upravnih organa ili nosioce ekvivalentnih funkcija u međunarodnim organizacijama;

Kao "najbliži članovi porodice" eksponiranih lica, kako domaćih tako i stranih, navedeni su bračni i vanbračni partneri, roditelji, djeca i njihovi bračni i vanbračni partneri;

Kao "bliski saradnici" eksponiranih lica, kako domaćih tako i stranih, navedeni su:

- 1) fizička lica za koja je poznato da imaju zajedničko stvarno vlasništvo nad pravnim subjektima ili pravnim aranžmanima ili bilo koje druge bliske poslovne odnose s politički eksponiranim licem;
- 2) fizička lica koje su jedini stvarni vlasnici pravnog subjekta ili pravnog aranžmana za koji je poznato da je stvoren za de facto dobrobit politički izloženog lica;

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva treba da uspostave odgovarajuće politike i procedure za upravljanje rizicima i identifikuju da li je kupac ili stvarni vlasnik PEP. Pored standardnih procedura due diligence, advokati su takođe obavezni da:

1. Poduzeti razumne mjere za utvrđivanje izvora sredstava kupaca i stvarnih vlasnika klasifikovanih ili identifikovanih kao PEP.
2. Procijene legitimnost izvora sredstava i porijekla bogatstva, uključujući i razumno istraživanje o profesionalnoj i finansijskoj pozadini.
3. Pribave saglasnost najvišeg rukovodstva prije uspostavljanja novog poslovnog odnosa sa PEP-om ili prije nastavka postojećeg i pojačaju kontinuirano praćenje takvog odnosa.

U slučaju PEP-ova i pojedinaca kojima su ranije poverene istaknute pozicije u međunarodnim organizacijama, advokati bi trebalo da sprovedu navedene mjere kada poslovni odnos sa takvim licima klasifikuju kao odnos visokog rizika. Konkretno, potencijalni faktori rizika se sastoje od nivoa (nezvaničnog) uticaja koji je osoba u mogućnosti da izvrši, funkcije koju obavlja PEP, ili da li je njegova bivša ili sadašnja pozicija na bilo koji način povezana, na primer, kroz imenovanje nasljednika PEP, ili nezvanično ako se PEP i dalje bavi istim suštinskim pitanjima.

11.2.3. Zemlje visokog rizika

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva treba da primjenjuju pojačane mere identifikacije i praćenja koje su srazmjerne rizicima povezanim sa poslovnim odnosima ili operacijama sa fizičkim ili pravnim licem iz bilo koje zemlje visokog rizika.

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva treba da primenjuju pojačane mjere koje je su propisane u članu 29. Zakona.

Zemlje visokog rizika su zemlje koje su identifikovane kao zemlje sa ključnim strateškim slabim merama za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i finansiranja širenja oružja za masovno uništenje, a klasifikovane su u okviru liste visokorizičnih jurisdikcija na međunarodnom nivou prema listi koju je izdala Radna grupa za finansijsku akciju (FATF) ili kako je navedeno od strane MONEYVAL-a.

Za dodatne informacije, relevantne smjernice koje je izdao FATF možete pronaći na web stranici: <https://www.fatf-gafi.org>

11.3. Pojednostavljene mjere identifikacije i praćenja

U određenim okolnostima i u slučaju da ne postoji sumnja na krivično djelo pranja novca ili finansiranja terorističkih aktivnosti, advokati mogu da primjene pojednostavljene mjere

identifikacije i praćenja klijenta samo ako su identifikovani niži nivoi rizika, putem adekvatne analize rizika koju je izvršio advokat.

Pojednostavljene mjere će biti srazmjerne faktorima nižeg rizika, ali nisu prihvatljive kada postoji sumnja na pranje novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ili kada se primjenjuju specifični scenariji za više nivoa rizika.

Prije primjene mjera pojednostavljene identifikacije i praćenja klijenta advokati će se uvjeriti da poslovni odnos ili transakcija predstavljaju niži stepen rizika.

Iako provodi pojednostavljenu identifikaciju i praćenje prema st. (1) i (2) ovog zakona, advokat je dužan u odnosu na transakcije i poslovni odnos provoditi redovne mjere praćenja u svrhu otkrivanja neobičnih ili sumnjivih transakcija.

Advokat može primijeniti mjere identifikacije i praćenja klijenta u odnosu na pojedini poslovni odnos ili povremenu transakciju za koju procijeni da predstavlja nizak rizik za pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti uvažavajući rezultate procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma u BiH.

Faktori na osnovu kojih se procjenjuje da li je poslovni odnos ili transakcija niskog rizika utvrđuju se podzakonskim aktom koji donosi Vijeće ministara BiH, na prijedlog Ministarstva sigurnosti BiH.

11.4. Stalno praćenje tokom poslovnog odnosa

Advokati bi trebali kontinuirano pratiti aktivnosti klijenata i revidirati i nadzirati operacije koje se obavljaju tokom poslovnog odnosa kako bi osigurali konzistentnost sa informacijama koje se dobijaju, vrstama aktivnosti i profilima rizika specifičnih za klijente. Oni također trebaju istražiti izvor sredstava, kada i gdje je to potrebno.

Advokati bi trebalo da koriste pristup zasnovan na riziku da identifikuju politike, kontrole i procedure koje primjenjuju u praćenju transakcija i aktivnosti klijenata, kao i obim praćenja specifičnih klijenata ili specifičnih kategorija klijenata.

Pregled i blagovremeno ažuriranje pojednostavljenih informacija o dubinskoj pažnji ključni su za efikasno ublažavanje rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Advokati takođe treba da održavaju dokumentaciju, podatke i informacije o klijentima i stvarnim vlasnicima ažurnim i adekvatnim kroz pregled dokumenata, posebno podataka o klijentima visokog rizika. Informacije o visokorizičnim klijentima treba stalno i češće ažurirati. U slučaju klijenata sa niskim rizikom i ako ne postoji sumnja na pranje novca ili finansiranje terorizma, pojednostavljene informacije o dužnoj provjeri mogu se ažurirati rjeđe.

Kada sumnjaju da je počinjeno krivično djelo, advokati ne smiju preduzimati mjere dužne pažnje klijenta ako imaju razumne osnove vjerovati da bi takve mjere dužne pažnje privući pažnju

klijenta. U ovom slučaju, advokati treba da podnesu izveštaj o sumnjivoj transakciji FOO zajedno sa razlozima za neprimjenu takvih mera.

11.5. Identifikacija klijenata preko trećih lica

Advokati mogu pri uspostavljanju poslovnog odnosa s klijentom, pod uslovima određenim Zakonom i drugim propisima donesenim shodno ovom zakonu, povjeriti trećem licu utvrđivanje i provjeru identiteta klijenta, utvrđivanje identiteta stvarnog vlasnika klijenta i prikupljanje podataka o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa ili transakcije odnosno sredstava.

Advokat je dužan prethodno provjeriti da li treće lice kojem će povjeriti provođenje mjera identifikacije i praćenja klijenta ispunjava uslove propisane Zakonom.

Advokat ne smije prihvatiti obavljanje pojedinih radnji i mjera identifikacije klijenta preko trećeg lica ako je to lice utvrdilo i provjerilo identitet klijenta bez njegovog prisustva.

Povjeravanjem izvršavanja pojedinih radnji i mjera identifikacije klijenta trećem licu advokat se ne oslobađa odgovornosti za pravilno izvršavanje radnji i mjera identifikacije u skladu sa Zakonom. Konačnu odgovornost za provođenje mjera identifikacije povjerenih trećem licu i dalje snosi advokat.

12. Angažman službenika za usklađenost (ovlašteno lice)

S ciljem dostavljanja informacija FOO-u, te za izvršenje ostalih dužnosti u skladu s odredbama Zakona, advokatske kancelarije i advokatska društva imenuju ovlašteno lice i jednog ili više zamjenika ovlaštenog lica (u daljnjem tekstu: ovlaštena lica).

Advokatska kancelarija i advokatsko društvo su dužni, kada je to primjereno njenoj veličini i prirodi posla, za ovlašteno lice osigurati rukovodeće radno mjesto po sistematizaciji radnih mjesta sa svim pravima i naknadama tog nivoa organizacione strukture, koje ima direktnu i neposrednu vezu sa upravom i nadzornim odborom advokata, a koje omogućava brzo, kvalitetno i pravovremeno izvršavanje zadataka propisanih ovim zakonom i odredbama koje iz njega proizlaze. Ovlašteno lice samostalno vrši zadatke iz svoje nadležnosti.

Za advokatske kancelarije i advokatska društva koje imaju četiri ili manje zaposlenih, ukoliko nije imenovano, ovlaštenim licem smatra se zakonski zastupnik ili drugo ovlašteno lice u skladu sa drugim propisima.

Advokatska kancelarija FOO-u dostavlja podatke o ličnom imenu i nazivu radnog mjesta ovlaštenog lica i njegovog zamjenika, kao i podatke o ličnom imenu i nazivu radnog mjesta člana najvišeg rukovodstva odgovornog za primjenu ovog zakona, kao i svaku promjenu tih podataka najkasnije u roku od osam dana od dana imenovanja.

Advokatska kancelarija je dužna osigurati prisustvo ovlaštenog lica prilikom obavljanja neposrednog nadzora i osigurati da ovlašteno lice direktno komunicira sa predstavnicima nadzornih organa i pruži im svu neophodnu pomoć za nesmetano vršenje neposrednog nadzora.

Advokatska kancelarija će obezbjediti da posao ovlaštenog lica povjeri isključivo licu koje treba da ispunjava sljedeće uslove:

- a) da ima odgovarajuće profesionalne kvalifikacije za zadatke sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, iskustvo potrebno za obavljanje funkcije ovlaštenog lica;
- b) da nije bilo osuđivano pravosnažnom presudom niti da se protiv njega vodi krivični postupak;
- c) da dobro poznaje prirodu poslovnih aktivnosti advokata na poljima izloženim riziku pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Odredbe iz tačka b) ne odnose se na krivična djela iz oblasti sigurnosti saobraćaja. Zamjenik ovlaštenog lica mora da ispunjava iste uslove kao i ovlašteno lice.

12.1. Zadaci ovlaštenog lica

Ovlašteno lice navedeno u članu 48. Zakona izvršava sljedeće zadatke:

- a) osigurava i unapređuje uspostavljanje, funkcioniranje i razvoj efikasnih sistema, politika i procedura za otkrivanje i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti kod advokata;
- b) osigurava i prati usklađenost djelovanja advokata s odredbama ovog zakona;
- c) osigurava ispravno i blagovremeno izvještavanje FOO-a, u skladu s ovim zakonom;
- d) učestvuje u definiranju i izmjenama operativnih procedura i u pripremama internih odredbi koje se tiču sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- e) učestvuje u izradi smjernica za provođenje kontrole povezane s otkrivanjem i sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- f) prati i koordinirati aktivnosti advokata u oblasti otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- g) učestvuje u uspostavljanju i razvoju informatičke podrške u vezi s aktivnostima koje se odnose na otkrivanje i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti advokata;
- h) sačinjava prijedloge za najviše rukovodstvo ili druga administrativna tijela advokata s ciljem unapređenja sistema za otkrivanje i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti advokata;
- i) učestvuje u pripremi profesionalne edukacije i programa obuke za zaposlene u oblasti sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Zamjenici će mijenjati ovlašteno lice u njegovom odsustvu u izvršavanju svih zadataka navedenih u stavu (1) ovog člana i izvršavati sve druge zadatke propisane ovim zakonom.

12.2. Ostale obaveze

Advokatska kancelarija i advokatsko društvo su dužani ovlaštenom licu osigurati:

- a) neograničen pristup podacima, informacijama i dokumentaciji koja je neophodna za obavljanje njegovih poslova pri čemu zaposleni u drugim organizacionim jedinicama advokata ne smiju biti upoznati sa predmetom i razlogom pristupa podacima, informacijama i dokumentaciji;
- b) odgovarajuće kadrovske, materijalne, informaciono-tehničke i druge uslove za rad;
- c) odgovarajuće prostorne i tehničke mogućnosti koje osiguravaju odgovarajući stepen zaštite povjerljivih podataka kojima raspolaže ovlašteno lice;
- d) kontinuirano stručno osposobljavanje;
- e) zamjenu za vrijeme njegovog odsustva;
- f) zaštitu u smislu zabrane odavanja podataka o njemu neovlaštenim licima, kao i zaštitu od drugih postupaka koji mogu uticati na nesmetano obavljanje njegovih dužnosti.

Unutrašnje organizacione jedinice, uključujući najviše rukovodstvo u advokatu, dužne su ovlaštenom licu osigurati pomoć i podršku pri obavljanju poslova, kao i redovno ga obavještavati o činjenicama koje su ili koje bi mogle biti povezane s pranjem novca ili finansiranjem terorističkih aktivnosti. Advokatska kancelarija je dužna propisati način saradnje između ovlaštenog lica i ostalih organizacionih jedinica.

13. Indikatori koji se odnose na advokate

Pokazatelji koji bi trebali izazvati sumnju kod advokata:

- a) Stranka prekida odnos po ovlaštenju zbog zahtjeva za dodatnim pojašnjenjima ili dodatnom dokumentacijom, bez drugih utemeljenih razloga;
- b) Stranka neuobičajeno dobro poznaje propise koji se odnose na prijavljivanje sumnjive transakcije, brzo potvrđuje da su njena sredstva „čista“;
- c) Stranka je državljanin države preko koje se obavlja promet narkoticima ili ima sjedište, odnosno adresu u državi u kojoj se ne provode propisi za sprječavanje pranja novca;
- d) Stranka se pojavljuje sa većom količinom gotovog novca, zlata ili vrijednosnih papira koje pokušava deponirati ili predati za obavljanje određene transakcije ili pravnog posla, na način koji je neobičajan za redovno finansijsko poslovanje ili uz vidljivo nastojanje zaobilaženja finansijskih institucija;
- e) Stranka zahtjeva savjet za neuobičajene transakcije ili usluge u cilju očiglednog prikrivanja nezakonitog porijekla sredstava;
- f) Stranka izbjegava da traži uslugu od advokata na čijem službenom području živi ili čiji je uobičajeni klijent, i zahtjeva uslugu od drugih advokata, iako bi traženu uslugu bez problema mogao realizirati advokat čija je stranka stalni klijent ili čijem službenom području pripada, a ni stranka, ni drugi advokat nemaju adekvatno objašnjenje za takav postupak;
- g) Stranka kupuje nepokretnosti na ime svojih rođaka, prijatelja, poslovnih suradnika;
- h) Stranka prodaje nepokretnost u relativno kratkom roku, iako je očito da će ostvariti poslovni gubitak;

- i) Stranka u kratkom vremenskom periodu obavi više kupovina nekretnina bez ekonomskih ili pravno utemeljenih razloga;
- j) Stranka zahtijeva da se sklopi kupoprodajni ugovor u velikom iznosu (gdje se ona pojavljuje u ulozi kupca), a nakon realizacije prvog dijela poslovne transakcije iz ugovora, stranka odustaje od kupovine, točnije traži raskid ugovora, iako je poznato da ima dovoljno finansijskih sredstava za realizaciju kupoprodajnog ugovora;
- k) Od advokata se u predugovoru zahtijeva unošenje nesrazmjerno više cijene od realne tržišne cijene;
- l) Stranka daje nejasna objašnjenja o izvoru prihoda ili gotovog novca koji koristi pri kupovini nekretnina;
- m) Stranka gotovinom kupuje nekretnine za sebe, članove porodice i treće osobe, koji prelaze ukupni iznos 100.000,00 KM;
- n) Stranka koja je poznata iz javnog života kupuje nekretnine u većim iznosima, čija vrijednost odstupa od njegovog imovinskog stanja (javno eksponirana osoba);
- o) Stranka mlađe životne dobi kupuje nekretnine a već raspolaže luksuznim statusnim simbolima - skupocjeni automobili, motocikli, plovila, satovi i dr.);
- p) Stranke se raspituju ili obavljaju transakcije sa nekretninama za fizičke osobe (rezidente i nerezidente) iz off shore destinacija ili za pravne osobe i/ili off shore kompanije koje su povezane sa državama poznatim po proizvodnji i distribuciji narkotika i koje nemaju uređen sistem za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti.

14. Izvještaji o sumnjivim transakcijama

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva su dužni prijaviti sumnju o svakom pokušaju ili obavljenoj sumnjivoj transakciji, sumnjivim sredstvima bez obzira na iznos transakcije i o svakom sumnjivom klijentu ili licu u skladu sa članom 46. Zakona.

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva su dužni FOO-u odmah i prije obavljanja transakcije, dostaviti podatke iz člana 61. stav (1) Zakona i druge raspoložive informacije, podatke i dokumentaciju, na osnovu kojih obveznik zna, sumnja ili ima razloge za sumnju u skladu sa članom 46. Zakona, navodeći period u kojem se očekuje obavljanje transakcije. Advokat će odmah odgovoriti na zahtjeve FOO-a za dodatnim informacijama u takvim slučajevima.

U slučajevima sumnje, advokat će se suzdržati od obavljanja transakcije prije podnošenja izvještaja o sumnjivim transakcijama u skladu sa odredbama člana 66. st. (3) i (4) Zakona.

Ako advokat, zbog prirode transakcije odnosno sredstava ili zato što transakcija nije u cjelini izvršena ili iz drugih opravdanih razloga, ne može postupiti po odredbama iz člana 42 st. (1), (2) i (3) Zakona, dužan je dostaviti FOO-u informacije, podatke i dokumentaciju bez odlaganja, a najkasnije sljedećeg radnog dana nakon izvršenja transakcije, uz obrazloženje razloga zbog kojih nije postupio u skladu s odredbama navedenih stavova.

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva i njihovo osoblje ne bi trebalo, direktno ili indirektno, da otkriju klijentima ili bilo kojoj drugoj osobi da su prijavili takvog klijenta FOO ili da će prijaviti:

1. Da je izveštaj pripremljen ili namerava da bude pripremljen.
2. Informacije ili podaci u izvještaju.
3. Da je istraga transakcije u toku.

Pokušaj advokata da ubijedi klijenta da ne postupa suprotno zakonu ne smatra se otkrivanjem.

Saopštavanje izvještaja o sumnjivoj transakciji ne zahtijeva dokaz da je predikatno krivično djelo zaista počinjeno ili da postoji nezakonit izvor imovinske koristi. Potrebni su samo razumni razlozi za sumnju i mogu se zaključiti iz određenih informacija kao što su:

- Sumnjive transakcije ili njihovi pokazatelji.
- Vrste tretmana ili ponašanja.
- Informacije o detaljnoj analizi kupaca.

Povjerljivost:

Advokati treba da čuvaju povjerljive informacije koje se prijavljuju i da ulažu razumne napore da osiguraju zaštitu takvih informacija ili podataka od bilo kakvog neovlaštenog pristupa. Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva takođe moraju da razviju adekvatne politike, kontrole i procedure kako bi garantovale poverljivost informacija i podataka koji se odnose na izveštaje o sumnjivim transakcijama i njihovu zaštitu, uključujući izjavu o procedurama prijavljivanja sumnjivih transakcija.

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva treba da postave indikatore pomoću kojih mogu da identifikuju bilo koje sumnjivo djelo za potrebe izveštavanja o sumnjivim transakcijama. Oni takođe treba da ih ažuriraju na stalnoj osnovi u zavisnosti od razvoja i raznovrsnosti metoda činjenja ovakvih prekršaja, i treba da se pridržavaju uputstava nadzornih organa ili FOO u tom pogledu.

U slučaju sumnje ili opravdanih razloga za sumnju da transakcija ili pokušaj transakcije ili novac predstavlja, u cjelini ili djelimično, imovinsku korist, ili je povezan sa krivičnim djelom, ili će biti upotrijebljen u njenom izvršenju bez obzira na svoju vrijednost, advokatska društva bi trebala, ne pozivajući se na bankovnu tajnu, profesionalnu ili ugovornu tajnu:

1. Dostaviti izveštaj o sumnjivoj transakciji FOO, bez odlaganja u skladu sa članom 46. Zakona.
2. Dostaviti sve dodatne informacije koje može zahtijevati FOO.

Advokati su izuzeti od obaveze prijavljivanja ako su informacije koje se odnose na takve transakcije pribavljene prilikom ocjene pravnog statusa klijenta ili za njegovu obranu ili zastupanje u sudskim, arbitražnim ili posredničkim postupcima ili davanjem pravnog mišljenja u stvari u vezi sa sudskim postupkom, uključujući savjete o pokretanju ili izbjegavanju takvog postupka, bilo da su takve informacije pribavljene prije tokom ili nakon sudskih postupaka ili u drugim okolnostima u kojima su podložne profesionalnoj tajni..

Advokat ili njegovo osoblje ne bi trebalo da imaju nikakvu administrativnu, građansku ili krivičnu odgovornost prema prijavljenom licu u slučaju dobronamernog izveštavanja ili podnošenja bilo kakve informacije FOO.

14.2. Odgovornost za izvještavanje

Službenik za usaglašenost u advokatskoj kancelariji i advokatskom društvu ima dužnost da prijavi sve sumnjive transakcije FOO u skladu sa članom 46. Zakona. Advokat ili zaposlenik advokatske kancelarije i advokatskog društva takođe ima dužnost da prijavi sve sumnjive transakcije službeniku za usklađenost.

Sve advokatske kancelarije i advokatska društva bi stoga trebale uspostaviti odgovarajuće politike, procedure, kontrole i kurseve/obuke o internim procedurama izveštavanja (izveštavanje direktora i osoblja) o sumnjivim transakcijama (uključujući obezbeđivanje neophodnih evidencije i informacije) službeniku za usklađenost za borbu protiv pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti radi dalje analize i donošenja potrebne odluke.

14.3. Vrijeme izvještavanja

U skladu sa Zakonom, sumnjive transakcije treba prijaviti „odmah i bez odlaganja“, drugim riječima, zaposleni u advokatskim kancelarijama treba da poštuju interno prijavljivanje sumnjivih transakcija službeniku za usklađenost u slučaju sumnje ili opravdanih razloga za sumnju na krivično delo.

Eksterno prijavljivanje sumnjivih transakcija od strane službenika za usklađenost sa FOO vrši se u trenutku kada utvrdi da transakcija izaziva sumnju i mora se prijaviti.

14.4. Rukovanje transakcijama nakon podnošenja izvještaja o sumnjivoj transakciji

Kada službenik za usklađenost podnese izvještaj o sumnjivoj transakciji FOO, advokatska kancelarija i advokatsko društvo treba da slijedi uputstva koja može izdati FOO. Pored toga, klijenta treba odmah klasifikovati kao klijenta visokog rizika i odgovarajućeg treba preduzeti pojačane mere dužne pažnje i tekuće procedure praćenja dok se od FOO ne dobiju uputstva.

Uputstva koje izdaje FOO advokatima, zajedničkim advokatskim kancelarijama i advokatskim društvima koje podnose izvještaj o sumnjivoj transakciji uključuju, bez ograničenja:

1. Instrukcije za odbijanje transakcije.
2. Uputstva za omogućavanje završetka transakcije (kao u slučajevima kontrolisane isporuke sredstava kako bi se omogućilo da ih nadležna tijela prate).
3. Instrukcije za zamrzavanje ili zaplijenu sredstava ili druge imovine klijenta.
4. Uputstva za prekid poslovnog odnosa.
5. Uputstva za održavanje poslovnog odnosa i redovno praćenje i izvještavanje o aktivnostima FOO i/ili drugim nadležnim organima.
6. Zahtjeve za dodatnim informacijama o prijavljenoj transakciji i drugim transakcijama koje se odnose na kupca ili povezane s poslovnim odnosom općenito.

Povjerljivost takođe treba biti zagarantovana i advokatska kancelarija mora da se pridržava svih uputstava i zahtjeva FOO.

15. Zahtjevi za nove tehnike

Advokati bi trebali biti u toku s novim tehnikama koje se koriste u pranju novca, a posebno:

1. Identifikacija i procjena rizika koji bi mogli nastati pri razvoju novih proizvoda i nove profesionalne prakse, uključujući nove načine pružanja usluga i korištenje novih tehnika ili tehnika u razvoju za svaki od novih ili postojećih proizvoda.
2. Procjena rizika prije lansiranja ili upotrebe proizvoda, praksa, tehnike i implementacija odgovarajućih mjera za upravljanje i ublažavanje takvih rizika.

16. Vođenje evidencije

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva treba da vode evidenciju transakcija koja sadrži:

1. Sve dokumente, papire i podatke koji se odnose na sve domaće ili međunarodne finansijske transakcije i komercijalne i finansijske poslove.
2. Sve dokumente prikupljene kroz mjere dubinske analize klijenata i kontinuirano praćenje, račune i dosjee komercijalne korespondencije i kopije ličnih dokumenata, uključujući izvještaje o sumnjivim transakcijama i rezultate bilo koje sprovedene analize.
3. Evidencije i papiri i dokumenti koji se nalaze u njima moraju biti uredni kako bi omogućili analizu podataka i praćenje finansijskih operacija.

16.1. Period vođenja evidencije

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva trebaju čuvati evidenciju minimalno (10) deset godina u sljedećim slučajevima:

- Od datuma završetka transakcije.
- Završetak poslovnog odnosa sa klijentom.
- Kraja poslovnog odnosa.
- Od dana zatvaranja računa za kupce.
- Nakon završetka povremene transakcije.
- Od dana završetka inspekcije.
- Od dana kada je istraga završena.
- Od dana kada nadležni sudski organi donesu pravosnažnu presudu.
- Sve gore navedeno, po potrebi.

16.2. Omogućavanje informacija i zapisa

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva treba da odmah stave na raspolaganje relevantnim subjektima sve informacije o klijentima u vezi sa dužnom pažnjom i stalnim praćenjem i rezultatima njihove analize, kao i evidenciju, fajlove, dokumente, prepisku i obrasce.

17. Obuka i podizanje svijesti

Kako bi se procijenili rizici povezani sa krivičnim djelima pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i radi efikasnih mjera ublažavanja, advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva treba da obezbjede da svi njihovi zaposleni imaju jasno razumjevanje rizika od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i da postoje odgovarajuće procedure i odluke kada je firma izložena bilo kakvom pokušaju upotrebe ili u slučaju bilo kakve sumnje na klijenta ili sumnjivu transakciju.

Osim toga, s obzirom na sve evoluirajuću prirodu krivičnih djela pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, advokatske kancelarije treba da osiguraju da njihovi zaposlenici budu stalno upoznati sa najnovijim dešavanjima u pogledu novih rizika i internih i eksternih rizika povezanih sa krivičnim djelima pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te da se pobrinu da se evidencija o obuci vodi i stavlja na raspolaganje inspektorima Ministarstva na zahtjev.

Da bi bio efikasan, program obuke ne bi trebalo da bude ograničen na pojašnjenje zakona i propisa o SPN/FT, već treba da uključi interne politike i procedure koje se koriste za ublažavanje i procjenu rizika i razumevanje odgovornosti i dužnosti advokata u skladu sa relevantnim zakonima na snazi.

18. Ciljane finansijske sankcije

Izraz ciljane sankcije uključuje sankcije koje se izriču određenim pojedincima, entitetima, grupama ili organizacijama.

Termin ciljane finansijske sankcije uključuje zamrzavanje imovine i zabrane da se spriječi da se sredstva ili druga sredstva stave na raspolaganje, direktno ili indirektno, u korist pojedinaca, entiteta, grupa ili organizacija koje su predmet sankcija.

Koja je svrha ciljanih finansijskih sankcija?

Svrha ciljanih finansijskih sankcija je da se određenim pojedincima, grupama, organizacijama i entitetima uskrate sredstva za podršku terorizmu ili finansiranje širenja oružja za masovno uništenje. U tom cilju, nastoji da osigura da nikakva sredstva, finansijska imovina ili ekonomski resursi bilo koje vrste ne budu dostupni navedenim akterima sve dok su podložni restriktivnim mjerama.

Ciljane finansijske sankcije (TFS) – Obaveze advokata

1. Uvod

Odluka o načinu provođenja ciljanih finansijskih sankcija Vijeća sigurnosti UN povezanih s finansiranjem terorizma i širenjem oružja za masovno uništenje donijeta je od strane Vijeća ministara BiH na osnovu Zakona o primjeni određenih privremenih mjera radi efikasnog provođenja mandata Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, te drugih međunarodnih restriktivnih mjera („Službeni glasnik BiH“, broj 25/06). Objavljena je u Službenom glasniku BiH, broj 18/24, i njome se propisuje način provedbe rezolucija Vijeća sigurnosti UN o finansiranju terorizma i proliferaciji oružja za masovno uništenje.

Ciljane finansijske sankcije (TFS) predstavljaju mjere kojima se zabranjuje stavljanje na raspolaganje sredstava, imovine i drugih ekonomskih resursa licima, grupama ili entitetima određenim odlukama Vijeća sigurnosti Ujedinjenih nacija (UNSC) ili Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Ove mjere imaju za cilj sprečavanje finansiranja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje.

Advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva spadaju među obveznike koji moraju provoditi TFS, u skladu sa Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i podzakonskim aktima.

Za advokate, poštivanje TFS obaveza znači da ne smiju pružati usluge koje bi omogućile da imovina, sredstva ili resursi budu dostupni licima na sankcionim listama. Oni moraju razviti interne procedure za provjeru sankcija, osposobiti osoblje i dokumentovati sve provjere. Na ovaj

način advokati, zajedničke advokatske kancelarije i advokatska društva štite svoj rad od zloupotrebe, ispunjavaju zakonske obaveze i doprinose očuvanju integriteta finansijskog sistema.

2. Izvori koje advokati moraju koristiti

Prilikom pružanja usluga advokati su obavezni provjeriti klijente, njihove stvarne vlasnike i sve povezane osobe u odnosu na:

1. Nacionalnu listu sankcija objavljenu na web stranici Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine,
2. Konsolidovane liste sankcija Ujedinjenih nacija (UN),
3. Odluke Vijeća ministara BiH o provedbi TFS.

Redovna provjera ovih izvora dio je obaveznih mjera koje advokati moraju provoditi prije uspostavljanja poslovnog odnosa ili obavljanja transakcija.

3. Obaveze advokata u vezi TFS

Advokati imaju sljedeće obaveze:

- a) Provjera klijenata – tokom mjera identifikacije i praćenja (due diligence), obavezno je provjeriti da li je klijent ili njegov stvarni vlasnik na sankcionim listama.
- b) Zabrana raspolaganja – advokat ne smije učestvovati u pravnim radnjama kojima bi se omogućilo raspolaganje imovinom ili sredstvima sankcionisanog lica.
- c) Prijavljivanje – ako se otkrije da klijent jeste na listi ili pokušava izvršiti transakciju koja je zabranjena, advokat je obavezan odmah obavijestiti Ministarstvo sigurnosti BiH.
- d) Hitnost – mjere se provode bez odlaganja i bez prethodnog obavještanja klijenta, u skladu sa zahtjevom da se spriječi raspolaganje imovinom.
- e) Zabrana pomaganja zaobilaženja – advokati ne smiju na bilo koji način pomagati klijentima u zaobilaženju mjera, uključujući davanje savjeta kako prenijeti imovinu ili prikriti povezanost sa sankcionisanim licem.

4. Veza sa AML obavezama

Mjere TFS dio su šireg sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Provjera prema sankcionim listama mora se obavljati paralelno s redovnim due diligence procedurama. Ako je klijent identifikovan kao sankcionisano lice, advokat je obavezan odbiti uspostavljanje poslovnog odnosa, prijaviti nalaz nadležnom organu i voditi evidenciju o provedenim provjerama i poduzetim radnjama.

5. Praktični primjeri

- **Primjer 1: Klijent sa istim imenom kao lice na listi**
Ako se tokom provjere pojavi klijent sa istim imenom i prezimenom kao lice na UN listi, advokat je dužan provesti dodatne provjere (datum rođenja, adresa, matični broj). Ako se utvrdi da se radi o različitoj osobi, poslovni odnos se može nastaviti, ali advokat mora dokumentovati provjeru i čuvati evidenciju.
- **Primjer 2: Transakcija nekretnine**
Ako je prodavac ili kupac na sankcionoj listi, advokat ne smije sačiniti niti ovjeriti ugovor. Transakcija se obustavlja, a slučaj se odmah prijavljuje Ministarstvu sigurnosti BiH.
- **Primjer 3: Posredno raspolaganje**
Ako osoba koja nije na listi postupa u ime ili pod kontrolom sankcionisanog lica (npr. član porodice pokušava raspolagati imovinom), advokat mora odbiti transakciju i prijaviti slučaj.
- **Primjer 4: Pokušaj transakcije**
Ako sankcionisano lice pokuša izvršiti transakciju i ona je spriječena, advokat je obavezan prijaviti i pokušaj Ministarstvu sigurnosti BiH.

6. Izvještavanje

Prijave se podnose Ministarstvu sigurnosti BiH:

- u pisanom obliku na adresu: Trg Bosne i Hercegovine 1, 71000 Sarajevo,
- elektronski na adresu: restriktivne.mjere@msb.gov.ba,
- usmeno (telefonom), uz obaveznu pisanu potvrdu u roku od 24 sata.

Prijava treba sadržavati:

- podatke o klijentu,
- detaljan opis pokušane ili spriječene transakcije,
- vrijednost i vrstu imovine,
- dokumentaciju kojom se potvrđuju navodi.

Za advokate, poštivanje TFS obaveza znači da ne smiju pružati usluge koje bi omogućile da imovina, sredstva ili resursi budu dostupni licima na sankcionim listama. Oni moraju razviti interne procedure za provjeru sankcija, osposobiti osoblje i dokumentovati sve provjere. Na ovaj način advokatske kancelarije štite svoj rad od zloupotrebe, ispunjavaju zakonske obaveze i doprinose očuvanju integriteta finansijskog sistema.

19. Gdje dobiti pomoć ili dodatne informacije

Borba protiv pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti je veoma težak, složen i proces koji se stalno mijenja. DNFBP-i moraju osigurati da njihovi službenici za usklađenost i osoblje uvijek budu upoznati sa razvojem u ovoj oblasti. U tu svrhu, u nastavku se predlažu neki izvori dodatnih informacija:

Nacionalni nadležni organi kao što su Advokatske komore i FOO.

Web stranice Radne grupe za finansijsku akciju (FATF), Komitet eksperata za evaluaciju mjera za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti - (MONEYVAL) i drugih sličnih regionalnih ureda.

Internet stranica Ureda Ujedinjenih naroda za drogu i kriminal UNODC.

Također možete posjetiti web stranicu Ministarstva sigurnosti BiH na <https://www.msb.gov.ba> , koja sadrži sve zakone i podzakonske akte o SPN/FT, vodiče i važne linkove koji pomažu advokatima da pristupe informacijama što je brže moguće.